

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66 SZAM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évtolyam 196. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Szerda, 1928 augusztus hó 29

Erdély haldoklása a statisztika tükrében

A legtöbb erdélyi városban évente több ember hal meg, mint amennyi születik

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Mi már régen és több ízben megállapítottuk, hogy a liberális gazdálkodás a végromlásba viszi Erdélyt. Ezen állításunkat most maga a belügyminisztérium, egy most megjelent kiadványában is kénytelen beismerni. A belügyminisztérium statisztikai ügyosztályának vezetője N. T. Jonescu vezérigazgató szerkesztésében most jelent meg Románia 1926-os évi népmozgalmi statisztikája. Ez a statisztika a legborzasztóbb vádakat tartalmazza a liberális uralom ellen.

Kihalnak az erdélyi városok.

A belügyminisztérium adatai szerint

Temesváron az 1926-os évben 301-gyel többen haltak meg, mint amennyien születtek, Nagyváradon 260-nal és Aradon 256-tal több volt a halálozás, mint a születések száma.

Mit jelentenek az égbekiáltó adatok? A legborzasztóbb vád ez azon rezsim ellen, mely e valaha virágzó városokat lassan elnépteleníti.

A többi erdélyi városban is teljesen hasonló a helyzet.

Déván 35, Dicsőszentmártonban 20, Fogarason 17, Lugoson 167, Kézdivásárhelyen 16, Székelyudvarhelyen 18, Oravicán 49, Szentgyörgyön 31, volt a deficit a születések és a halálozások számai között.

Jonescu vezérigazgató, aki ez adatokat összeállította, szintén ijedően konstatálja, hogy a városoknak ezt az ijesztő visszaféjlődése csak Erdélyben folyik, az ország többi részeiből csupán a bukovinai Suceava és Comrat városokról lehetett hasonló visszaféjlődést feljegyezni. Jonescu vezérigazgató nem politizál, nem von le semmi tanulságot e fájdalmas adatokból, de ő is kötelességének tartja, hogy felhívja a kormány figyelmét az erdélyi városok megdöbbentő helyzetére.

— Nagyon kíváncsok volna, — írja a vezérigazgató, — hogy az egészségügyi minisztérium alaposan tanulmányozza az erdélyi városok helyzetét, hogy rájöjjön a baj okára, mely a mai helyzetet eredményezte.

Nézetünk szerint Jonescu vezérigazgatónak csak részben van igaza, amikor az egészségügyi minisztériumhoz adressálta ezt a felhívást.

Nézetünk szerint a fájdalmas halálozási arányszám igazi okozói nem az egészségügyi minisztériumban ülnek. Főleg gazdasági okok voltak azok, melyek Erdélyt gyarmattá süllyesztették. A temesvári gazdasági kamara csak néhány nap előtt állapította meg, hogy Temes megye kétszer annyi adót fizet, mint egy hasonló lakossággal bíró regáti megye. Mi itt keressük az okát annak, hogy haldoklik Temesvár. És ugyanez a helyzet a többi városokban is. A súlyos adóteher tönkreteszi Erdélyt, az adót fizetni kell még ha a szájától is voaja meg az ember a falatot. A gazdasági krízis következtében rengeteg ember vált állástalanná, akiknek hónapokon keresztül egy falat száraz kenyér sem jutott. Ez-ével küdték el az erdélyi állami tisztviselőket, akik éveken keresztül fantasztikus harcokat vívtak az élettel. A nyugdíjasok hónapokig szaladgálhatnak, míg azt a nevetségesen csekély kis éhbérek megkaphatják. Ezek és még számtalan egyéb ok eredményezte azt, hogy Jonescu vezérigazgató ma megdöbbenve áll-

pithatja meg jelentésében, hogy kihalófélben vannak az erdélyi városok.

Sztrájkolnak az erdélyi anyák.

A belügyminisztériumi adatok szerint a természetes szaporulat az 1926-os évben a következő volt: A regátban ezer lakosonként 20 lélekkel szaporodott a lakosság, ugyanakkor a Erdélyben ezer lakosonként a szaporulat csak 7.5 lélek volt. Például egész Temes-To-

rontál megyében, Temesvár városát nem számítva, a négyszázezer főnyi falusi lakosság 130 lélekkel szaporodott és ugyanekkor a 382 ezer lakossággal bíró Dolj megyében a szaporulat 6168 lélek volt. De hogy még élesebbé tegyük a különbséget, a regáti és az erdélyi megyék között, itt van Krassó megye, ahol az 1926-ik évben 263-tal több halál-est fordult elő, mint születés és akármelyik hasonló nagyságu regáti megyében a természetes szaporulat 5-6000 lélek volt. Ennél beszédesebb adatokkal nem lehet bizonyítani, hogy a tíz év óta tartó rezsim halálra ítélte Erdélyt.

Éles szóharc a román és magyar delegátus között az interparlamentáris konferencián

Az iskolaügyek és az optánspör

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az interparlamentáris Unió szombati ülésén Djuvara román delegátus heves támadást intézett Magyarország ellen. A támadás anyagára a magyar delegátusoknak az optánspörben és a kisebbségi kérdésben elhangzott kijelentései szolgáltattak alkalmat.

— Romániának tiltakoznia kell a magyar szónok kijelentései ellen — mondotta Djuvara, — Magyarország századokon keresztül megtagadta a légelemibb jogokat az akkori román kisebbségektől. Az optánsper magyar érdekeit jeinek tulajdonképpen célja megsemmisíteni a román földreformot, melynek célja az emberség nemesebb eszméinek megvalósítása.

Djuvara éleshangú támadására a magyar delegáció nevében Berzeviczky felelt. Szombaton délután a következő nyilatkozatot olvasta fel:

Djuvara beszéde alaptalan és a már előző konferenciákon megcáfolt adatokat tartalmazza. A magyarországi kisebbségek helyzetéről felsorolt adatai teljesen tévesek. Erdélyben a

háboru előtt több román iskola volt, mint a Regátban. (Ennél a kijelentésnél a román delegáció tiltakozik.) A mostani Magyarországon élő román kisebbség még soha sem panaszkodott és szabadon is gyakorolhatja nemzeti jogait. A magyar delegáció érélyesen visszautasítja azt a vádat, mintha az optáns-ügyben Magyarország az európai békét veszélyeztetné. Magyarország csupán a békeszerződések lelkiismeretes alkalmazását követeli. Magyarország is hajtott végre földreformot, de idegen állampolgárok tulajdonához nem nyult soha! Magyarország is védekezik a bolsevizmus ellen, viszont úgy véli, hogy ahol a földtulajdont minden kárpótlás nélkül kobozzák el, ott ezzel igazolják a bolsevista elveket.

Hír szerint a román delegátus kérte az elnökséget, hogy ismételtén válaszolhasson a magyar delegátus beszédére. Az elnökség a kérdés felett még nem döntött, de valószínű, hogy Djuvara a napirenden kívül felelhet a magyar deklarációna.

Az interparlamentáris konferencia kisebbségi határozatai

Távirati jelentések alapján a Brassói Lapok hirt adott a Berlinben ülésező interparlamentáris konferencia kisebbségi bizottságának munkálatairól. Ma befutott szerkesztőségünkbe berlini tudósítónk részletes és összefoglaló jelentése, amelyet a következőkben közlünk:

I.

A bizottság 5 tagu albizottságot küld ki a Népszövetség kisebbségi eljárásának javítását célzó indítványok s lehetőségek tanulmányozására. Az albizottság tagjai a következők: Studer dr. (Svájc), Uhlin dr. (Csehszlovákia), Djuvara dr. (Románia), Hasselblatt dr. (észtoroszági német), Wilfan dr. (olaszországi szlovén.)

II.

Az Interparlamentáris Unió kisebbségi szekciója felhívja a Népszövetség figyelmét a bécsi, kopenhágai és washington-ottawai kongresszusok határozataira, amelyek állandó kisebbségi bizottság létezését követelik a Népszövetség kebelében, valamint a kisebbségvédelmi intézkedéseknek az összes államokra

való kiterjesztését ajánlották. A bizottság megbizza az albizottságot, hogy igyekezzék utat-módot keresi ezeknek a határozatoknak megvalósítására, valamint felhívja az Interparlamentáris Unió összes tagjait, hogy minden alkalommal emlékeztessék kormányait és parlamentjeiket ezeknek a követeléseknek megvalósítására.

III.

A bizottság végül felkéri az albizottságot, hogy ne tévessze szem elől az anyagi kisebbségi jog fejlődését és munkálatai során legyen tekintettel a különböző államokban már megvalósított kulturális garanciákra.

Mikor már Duca is hazaáruló

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Cuvântul nagyon haragszik Duca belügyminiszterre, amiért a brassói polgármesterek a szász dr. Schnell Károlyt nevezte ki. Az esetet annál sérelmesebbnek mondja, mivel szerint Brassóban a román lakosság van többségben. Most már csak az hiányzik, fejezi be sovinszta elmeűttatását a Cuvântul, hogy Aradra meg Barabás Bélát(!) nevezzék ki primárnak.

ÓBUDAI STRAND

Írta: MÁRAI SÁNDOR

Kalandos és meglepetéssel fűszerezett pesti egzisztenciám során tegnap délután félhárom óra felé eljutottam az óbudai strandra. Akik kibiceltek, azt mondták, hogy bizonyos tekintetben sokkal jobb, mint a divatos hullám. Ebben, főleg bizonyos tekintetben, igazuk is volt, már az is üdülés, ha az ember nem látja mindig ugyanazt a százötven kétségbeesett, mondain démont s bágyadt gavallérjaikat. A régi, leégett Lujza-malom közelében van ez a strand, ez most a nagy sikk Óbudán. Egész Óbuda idejön. Pestről is sokan. Hétköznap nyolevan fillér, vasárnap egy pengő ötven. Szegény emberek, akik csak vasárnap érnek rá, ott állnak lógó nyelvvel a strand rácsai mögött és bámulják a hűs paradicsomot, a boldogságot, akiknek van egyötvenjük és bejutottak. Már ez felbosszantott. Szedjenek hétköznap egyötvenet s vasárnap nyolevan fillért. Mikor strandoljon az a szegény óbudai lakatos, ha nem vasárnap, mikor lépjen fel a hölgyel, hogyan vegyen kettőjüknek három pengőt, meg kabint? Nem lehet nyugodtan fürödni, ha szomjas és poros emberek állnak a rács mögött.

Ezek azok az egyötvenek, amiken egész generációk idegzete, emberi önérzete megy tönkre egy nagy városban.

Igaz, hogy így is, egyötvenért is tele volt a fürdő, többezren is lehettek, nem ismertem egy lelkét se, ebből a szempontból nagyszerűen éreztem magamat.

Csak a Dunával volt egy kis baj, előtte való nap szunyogot irtottak a Szunyogsziget körül, petróleumot öntöttek a vízre s a petróleum az egekig bűzlött, vastag olajrétegek usztak a Dunán, tűrhetetlen volt. Megnyugtattak, hogy ez nagyon ritkán történik, egy évben egyszer. Szóval, amikor én kimegyek a Dunára fürödni, egy életben egyszer. Azt mondták, két-három nap múlva nyoma sem marad, a Duna megemészti a petróleumot is.

Az elegancia itt, különösen ünnepnapon, sokkal kézzelfoghatóbb, észlelhetőbb, mint a divatos strandokon. Különösen az urak fejtenek ki feltűnő divatmozgalmakat. Akinek van valamije, azt itt meg is mutatja. Vörös és sötétzöld pizsamákat látni. Senki nem egyedül, közös kabinok vannak, egész nagy családok, néha generációk elférnek egy kabinban. Vannak sokan, akik ünnepnapra a nagyapát is kihozzák. Láttam egy ilyen nagyszámu családot, a szülők és a gyermekek elmentek fürödni a Duna-medencébe, nagyapa, egy sovány, testében is egészen ősz ember, rövid uszónadrágban s fekete ünnepi kalappal a fején, a kabin küszöbén maradt, megvárta, amíg a család jó messze kerül, aztán gyakorlott és sebes mozdulatokkal fürkészni kezdett az élelmiszeres kosárban, előhúzza a szalonnát és a zöldpaprikát s gyorsan falni kezdte. A szeme közben fűgben járt a család irányában. Ha ránézett az ember, rögtön ártatlan arcot vágott, hangtalanul mozgatta az állkapcsait, mintha önmagával beszélne, inkább paralitikusnak játszották ki magát. Mikor a szalonnát megette, egy ringlisdobozt keresett elő, sóvárogva nézte, de ehhez már nem mert nyulni. Biztosan megszámolták otthon a ringliket.

Az egyetlen árnyékos hely a vendéglő terrasza volt. Ez a legreménytelenebb vendéglői üzemek egyike, ez az óbudai, amit messze földön láttam. Szemre kitűnő üzlet, zsufolva van, a terített asztaloknál ember-ember hátán ül. A vendégek lármásak és nagyigényűek. Kést és villát rendelnek, a húst, a kenyeret, a sőt, a tésztát magukkal hozzák újságpapirosokban. Mindenki szidta a kiszolgálást, a családok az asztalt döngették, miközben kipakkolták a rántott csirkét s lehorolták a pincért, mert nem hozza a kést. Kenyeret is hoznak magukkal. A kenyeres-leány panaszos hangon kínálta a kenyeret, siránkozva, senki sem vett tőle. Egy tréfás ember éppen egy óriási nyaláb rozskenyeret szegett meg a családjának s ezt mondta elmenőben a kenyeresnek: „A maga kenyere, meg az én kenyerem, mit képzelsz?” Csupa ilyen inycen jár ide.

Családok nagy adag pörkölteket hoztak magukkal, hideg pörköltet, hideg szafittal, újságpapirosban s ujjal ették. Vezércikkbe csomagolt velőscsontok heverték mindenfelé, finom tárcákban abált szalonna. Ásványvizet is hoztak magukkal. Gyenge üzlet lehet egy ilyen vendéglő. Mikor a pincér végre megjelent egy tál étellel, mindenki felfigyelt. De a pincér leült egy asztalhoz s nyugodtan enni kezdett, magának hozta.

Egy hölgy hosszú, fekete nadrágban, cigarettázva ült egy asztalnál s egy távolabbi férfiismerőst kacéran dobálta meg a keménytojás hejával. Negédes volt. Kacsintott és nevetett hozzá.

Aki a magával hozott ebédet elfogyasztotta, az csöngetett a pincérnek s fogpiszkálót rendelt. Csak ilyesmi megy itt, fogpiszkáló, villa, tiszta pohár. — Mindenfelé römiző csoportok alakultak, az emberek ráfeküdtek a piszkos homokra, az újságpapirosok közé, zsebgaramfonokkal húzták a slágereket és römiztek. Egy nagyon kövér nő nyögve lefeküdt a homokba és azt mondta az urának:

— Temess be.

A férfi rögtön felugrott s két kézzel szórni kezdte a homokot a nőre dühösen, elszántan, mint egy lútya, mikor bekapar valamit. Látszott, milyen szívesen betemetné.

Lent a Dunán usztak a kis hajók s előkelő evezősök finom, cédrus-csónakokban usztak el a fürdőzők mellett s finom mosollyal szemlélték őket. Óbuda gyarai látszottak ide, a sziget, a hajóházak. A sok ezer ember boldogan uszott a petróleumos Dunában. Éltek egy kicsit szegények, két-három tempót, ebben a petróleumszagu életükben.

A bukaresti iskolákban a jövő tanévtől kezdve negyvennél több tanuló nem lehet egy osztályban

Ha Bukarestnek nincs elég iskolája, építsen új iskolákat — mondja Angelescu

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti iskolai körökben élénk izgalom uralkodik Angelescu közoktatásiügyi miniszternek egyik rendelete miatt, amelyben Minovici bukaresti primárral közli, hogy a bukaresti iskolákban egy osztályban legfeljebb negyven tanuló lehet. A rendeletnek a főváros illetékes körében óriási megbotránkozást idézett elő s a városi tanács már tegnap ülést tartott. Az ülésen Minovici primár közölte a miniszter rendeletét, egyben bejelentette, hogy az iskolaválság ügyéről informálta a közoktatásiügyi minisztert, mire Angelescu azt a vá-

laszt adta, hogy a főváros állítson fel újabb iskolákat.

A gyűlésen Gelehrter szocialista tanácsos tiltakozott a miniszter rendelete ellen. Kifejtette, hogy egy hónap alatt nem lehet felépíteni annyi iskolát, s bizalmatlansági indítványt tesz a városi tanács ellen. Az indítványt a gyűlés nem tárgyalta le, azt a legközelebbi ülésre halasztották, addig is igyekeznek meggyőzni a közoktatásiügyi miniszterrel.

A gyűlésen egyébként nem esett szó a magyar iskolákról, jóllehet Bukarestnek százhusz-száznegyvenezer magyar lakosa van.

A petróleumpanamisták törvényt is szállítottak az eltulajdonított földek mellé

Ki az a Kira-Kirchen Bellagio gróf?

A petróleumpanama szenzációs kulisszatitkai

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A négy és fél milliárdos petróleumbotrány minden nap meghozza a maga újabb szenzációját. A bünszöveget olyan alaposan dolgozott, hogy nemcsak a vonatkozó szerződéseket, átiratokat és feljegyzéseket semmisítették meg, hanem a regiszterekből az okmányok érkezését és rövid tartalmát ismertető feljegyzéseket is törölték. Mielőtt a tényleges nyomozás megkezdődhetne, először a vizsgálóbírónak újra fel kell építenie a tényeket, úgy, hogy csak hetek múlva bontakozhatik ki előttünk teljes egészében a grandiózus panama. A bukaresti ellenzéki lapok legutóbbi számukban Brezeanu képviselő megdöbbentő vádjával foglalkoznak, mely szerint

a kamara elnökségének is tudomással kellett bírnia a panamáról,

mivel a múlt ülésszak utolsó napjaiban suba alatt a petróleum botrány legfontosabb szereplőjének, az Eldorado petróleumtársaságnak egy törvényt megszavazása után hatalmas petróleumföldeket juttattak.

Az Indreptarea leleplezése

Az Averescu-párt hivatalos lapja, az Indreptarea szerint, az Eldorado petróleumtársaság két vezetőtagja, akik a vacaresti fegyház lakói, Alexandrescu és Zaganescu tavaly Londonba utaztak. Az utazás célja az volt, hogy azon petróleumterületek egy részét, a melyet a nagyszerűen sikerült panama útján megszerestek, bérbeadják valamelyik külföldi petróleumtársaságnak. A mű nehezebb része már el volt intézve: sikerült az értéktelen szántóföldeket kicserélni a petróleumgazdag állami területekkel, sikerült meghamisítani az állami telekkönyvet és írásos bizonyíték volt ez urak zsebében, hogy a petróleumgazdag terület az Eldorado társaság tulajdona. Most már csak a tejfel leszedése van hátra. A lap szerint ezt a két urat még több előkelő ur is elkísérte londoni útján és így többek között velük ment egy dambóvítai törvényszéki bíró is. Londoni utjukban Párisban megállt a társaság és itt találkoztak két ismert petróleumügynökkel. Mind a két ügynöknek Európaszerte jó neve volt a petróleumbransban, a nevük: Manolovic és Margulies.

Amikor Margulies meghallotta, hogy miről van szó, felháborodottan utasította vissza ezt a jó üzletet:

— Ilyen piszkos ügyben én nem akarok részt venni... mondta.

Már úgy látszott, hogy az egész londoni kirándulás sikere veszélyeztetve van Margulies visszavonulása miatt, amikor a román urak szerencsére találkoztak Párisban egy B. nevű képviselővel. Az Indreptarea egyelőre nem hajlandó elárulni, hogy ki ez a nagy B-vel kezdődő nevű liberális képviselő. B. a következőket mondta a panamista csoportnak:

— Nagyon jó, hogy megszakitották a tárgyalásokat Margulies-szal, ez ugyanis egy nemzetközi szélhámos. Ellenben én ajánlok Önöknek egy embert, a kipek hallatlanul jó londoni összeköttetései vannak.

— Az a fontos, hogy sok pénze legyen az illetőnek, mondták a dambóvítai urak.

B. megnyugtatta őket.

— Önök nem tudnak annyi petróleum területet — szerezni, mint amennyit ez az ember nem tudna kifizetni.

És B. képviselő bemutatta az Eldorado társaság vezetőinek a híres — Kira Kirschen de Bellagio grófot.

Gróf Bellagio

A kormány lapjai annak idején heteken keresztül irtak Bellagio grófról. Azzal vádolták meg a nemzeti-parasztpártot, hogy gróf Bellagio útján próbálták a kormány kölcsöntárgyalásait megghusítani. Kisültötték a grófról, hogy zsidó származású és valaha egyszerű Kirschen névre hallgatott.

— Ime, ilyen zsidó szélhámosok segítségét veszi igénybe a nemzeti-parasztpárt, — írta a liberálisok hivatalos lapja, — hogy az ország hitelét aláaknázzák külföldön.

És a nemzeti-parasztpárt védekezett, igyekeztek bebizonyítani, hogy Kira Bellagiot valaha tényleg Kirschen-nek hívták, azonban néhány év előtt a román minisztertanács engedélyével változtatta a nevét Bellagio-ra és e minisztertanácsban maga Brătianu Jonel elnökölt. Bebizonyították, hogy a grófi címet a pápától kapta és ez a nagykereskedő éveken keresztül összeköttetésben állott a liberálisokkal.

És éppen ez a legszenzációsabb e grandiózus petróleumbotrányban, hogy az a Bellagio gróf, akiről a liberálisok állandóan azt írták, hogy a nemzeti-parasztpárt külföldi ügynöke,

az volt az, aki a román petróleumpanamistákat, — tehát a liberálisokat összehozta a nagy angol petróleumtársaságokkal.

Bellagio grófnak a londoni Multipar Syndicate Limited petróleumtársaságra esett a választása.

Az angolok, miután megtekintették a hivatalos igazolványokat arról, hogy amelyek szerint az Eldorado társaság tényleg rendelkezik a dambóvítai petróleumföldekkel, kijelentették, hogy

hajlandók kibérelni e földeket, de csak abban az esetben, ha a román parlament törvényben erősíti meg az Eldoradonak e földekhez való jogát.

Az angolok úgy látszik, már sejtettek valamit nem voltak addig hajlandók pénzt adni, míg az Eldorado cég a petróleumföldekhez való tulajdonjogát a román parlament által el nem ismerteti.

Önöknek egy törvényre van szükségük? kérdezték a dambóvítai hősök, — ez a legkevesebb, amit önök pénzükért megkövetelhetnek...

Megszavazzák a törvényt

1927. december 22-én, a kamara utolsó ülésén, a karácsonyi szünet előtt egészen váratlanul és anélkül, hogy a parlamenti szokások szerint kinyomtaták és szétosztották volna a képviselők között, benyújtottak egy törvényjavaslatot az állam és az Eldorado petróleum társaság közötti szerződésről. A kamarának ezen az utolsó ülésén, már csak nagyon kevés képviselő vett részt. A honatyák legnagyobb része már kint toladott a pénztár előtt, hogy aapidijukat és a fizetésüket felvegyék és még az eb-

Patkány-, egérintő
„RATINOL”

Biztos hatású irtószer,
gyökeresen irt. Más állatra
és emberre ártalmatlan. Napi
árban állandó friss minőség-
ben utánnével szállítja.

Ratinol Laboratórium Vezérképviselőisége
Arad, Str. Grigorie Alexandrescu 47. Baktérium tenyésztet

te elutazhassanak. És a miniszteri padok is egészen üresek voltak,

csupán Dimitriu közlekedésügyi miniszter képviselte a kormányt.

Mi volt a törvényben?

C. Bursan képviselő volt a törvényjavaslat előadója, akiről a Dreptatea megállapítja, hogy egyike volt azon közvetítőknek, akik több millió lejt keresek az angolok és az Eldorado cég közti üzletben. A törvényjavaslat csupán egyetlen szakaszból állott és csupán azt tartalmazta, hogy a parlament ratifikálja azt a szerződést, amely az állam és az Eldorado cég között létrejött a dâmbovitai petróleummezőkre vonatkozólag. Az előadó eldarálta a törvény szövegét, a teremben levő néhány liberális képviselő feltartotta a kezét és ezzel már is eleget tettek az angolok kívánságának.

Megvolt a törvény, mely nélkül az óvatos angolok nem akartak fizetni.

A törvényhez mellékelve volt az állam és az Eldorado társaság közti megállapodás, mely aztán teljesen megnyugtathatta az angolokat. E megállapodás elmondja, hogy az Eldorado társaság különböző földterületeket szerzett magának és habár a bányatörvény szerint csak az államnak lenne jogában a földeket kiaknázni, azonban tekintettel arra, hogy az Eldorado társaság jóhiszeműen szerzte meg e területeket, jogában van ezeket 30 éven keresztül kihasználni. És van e megállapodásban egy pont, a melyben

az állam kötelezi magát arra, hogy lemond minden esetleges jogáról, még abban az esetben is, ha esetleg később bebizonyulna, hogy az Eldorado által megszerzett területek — valaha az államé is voltak.

Az angol petróleumcsók, e törvény megszavazása óta bizonyára mély tisztelettel emelik le kalapjukat, valahányszor megemlítik előttük a román parlament nevét. Ilyen pontosan, gyorsan és hához szállítva még a pontos angol szövegek sem küldik haza a megrendelt árut. Az angolok tökéletesen meg lehetnek elégedve. A dâmbovitai panamabűsők először is kicserélték az értéktelen legelőiket az értékes petróleumföldre, azután lemondatták az államot, hogy valaha is jogot formálhasson e földekre és azután busás pénzért eladták e területek kihasználási jogát az angoloknak.

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A dâmbovitai petróleumpanama főtanuját, Prezianu nemzeti-parasztpárti képviselőt, aki tudvalevőleg röppatban leplezte le az állam kárára elkövetett milliárdos csalásokat és hamisításokat, kedden hallgatja ki vizsgálóbíró, de addig is teljes intenzitással folyik a vizsgálat. Enescu vizsgálóbíró kihallgatta a földmivelésiügyi minisztérium valamennyi ügyvédjét, Targovistéből egy csomó parasztot rendelték be a bíróságra, hogy egyrészüket, mint vádlottakat, másrészüket, mint tanukat hallgassák ki.

Történt olyan esemény is, ami módfelett felkavarta a közvéleményt, s aminek nyomában nagy botrány készült: új vizsgálóbírókat neveztek ki. A hangulaton azonban nem a kinevezés tényén, hanem a kinevezett személyén van. Ez tudniillik Ivanceanu, a kinek a bátyja a földmivelésiügyi minisztérium egyik befolyásos, magasrangú tisztviselője. Miért éppen Ivanceanu? Ez itt a kérdés. Különben Dumitriu közlekedésügyi miniszter, aknek még az öccse, a prahoveageyi prefekt van benne a csávéban, szintén megeddes a konkervenciák levonására. Hír szerint, nem is fog, de lemondását Bratianu Vintila hazatéréseig elhalasztotta.

Istrate Micescu kamarai alelnök, a letartóztatott képviselők védője, ugyanaz, aki a vádlott kollégákat titkosítva összehívta, folytatja leleplezéseit azok ellen, akik lelepleztek és vádoltak. Így azt állítja Micescu, hogy 1928. január elsején No. 1. számmal

a Stelian Popescu igazságügyminiszter érdekkörébe tartozó petróleumtársaság kérte ugyanazon területek birtokjogát, melyek miatt a mostani letartóztatások történtek, az érdekösszefüggés tehát nyilvánvaló.

Hír szerint a nemzeti-parasztpártnak is sok adat van a birtokában az igazságügyminiszter ellen és az ettől való félelem az oka, hogy ellenzékiek nem mernek fellépni.

Istrate Micescu, a kamara alelnöke, a liberális párt oszlopos tagja egyébként a harcot már meg is indította az igazságügyminiszter ellen. Levelet intézett a kamara elnökségéhez, amelynek közbenjárását kéri, hogy azt a fentebb említett iratot, a No. 1. számú aktát, amelyet az igazságügyminiszter és érdektársai javára a tárgovistei bányaterületre vonatkozó kéréssel No. 913—1928. április 6. sz. a. az ipari és kereskedelmi minisztérium kedvező referálásával továbbított, kérje be. Ennek a társaságnak Stelian Popescu volt az elnöke.

Az úgy, a harc, a liberális párt két táborának összeközése a panamák miatt, közelebb tehát a parlament elé is kerül. Nagyon érdekes fordulat az igazságügyminiszter szembekezdése azzal a Micescuval, aki elhatározó szerepet játszik a pártban s a Manoiu-ügyben és a Maniuval való tárgyalások során jelentős hivatást töltött be.

(f. a.)

Angelescu miniszter nyilatkozik a Brassói Lapoknak az államsegélyről „Alaptalan koholmány, hogy a szubvenció ellen vagyok!”

Bukarest. (A Brassói Lapok munkatársától.) A kisebbségi kérdés körül, hogy úgy mondjuk, gyanús kavarognak a dolgok. Igaz ugyan, hogy ennek megvan a kellő jogalapja, hiszen köztudomás szerint új kisebbségi korszakban élünk.

Csupán az a kár, hogy gyakorlati eredménye nem mutatkozik ennek a nagy nekilendülésnek, ha csak azt nem számítjuk sikernek, hogy Aradon néhány liberális nagyság a magyarság vállain bejutott a községi tanácsba. Az új korszakot tehát egyelőre az jellemzi, hogy a kisebbségek adtak a sajátjukból a kormánynak, a kormány viszont semmit sem adott a sajátjából a kisebbségeknek.

Sőt a Curentul szerint még azt is el akarja venni, amit egyáltalában meg sem adott: az államsegélyt.

Miután az államsegély e pillanatban az egész nemzetiségi probléma punctum saliens a Curentul híradása kinos és rendkívüli feltűnést keltett. Erdemesnek találtuk tehát felkeresni magát a minisztert, hogy nyilatkozzon: hogyan képzeli el az új kisebbségi korszakot szubvenció nélkül?

„Koholmány!”

A miniszter, hogy egy közkeletű frázist használjunk, kitüntető kedvességgel fogadott. Nyilván tudta, hogy milyen kérdést akarok feltenni, mert mellette szót is szólhattam volna, már adta a választ:

Csak hozzád volt szavunk, Tiborc!

Sommás válasz minden gyalázkodásra és minden dicséretre

Keserves, háládatlan, ocsmány mesterség: a föld mélyében turkálni, mert az Ősanya öle sötét és csak a vakondoknak szolgál birodalmul.

Keserves, hálátlán, ocsmány mesterség: feltépni Alfalu hegyedő sebeit, mert ez a falu a sötétség birodalma és életet csak a társadalom vakondjainak nyújt...

★

Vajjon miért íródtak meg az alfalui cikkek? Talán azért, hogy poshadt vidéki urak megvállveregessenek, vagy hogy jelentéktelen vidéki nyomtatványok dicsérőleg említsék meg a nevemet?

Az újságíró, akinek lelki kényszerűsége az, hogy martirja legyen a nincstelenek kereszfájának, előre tudta, mit vet és mit arat. Nem lepik meg az utszéli ocsárlások és a becsutelen gyanúsítások, amint közömbösen hagyják azoknak a dicséretei is, akiket nem becsül többre, mint egy lyukas fagarast. Láttam, hogy akiknek sorsa az odiózus munkára sarkalta, tehetetlen, nyomorgó, hangtalan és erőtlén emberek... Egyszerű parasztok, kik, ha mozogni mernek, szembetalálkoznak az egész társadalmi renddel és uralkodó erővel. Ha egyiküknek hangja merne kelni, a végrehajtó verné rá a visszhangot. Ha ki támadni merne, megbánná, hiszen székely támad, székely bánja. Ha kell, a százezeres örökséget millióra értékelik és részadóban mindent elvihet az állam. Ha kell ezerszer beidéznék a törvény elé, megóvatolják váltódat, megfogyasztják vagyonkádát és megriasszák lelkedet. Nyomorult senki vagy, falusi Tiborc!

És amikor téged, csak téged, egyedül téged vettelek védelembe, vajjon várhattam-e valamit? Mit is tudhatnál te nyújtani. Senkifia Paraszt, hacsak nem távoli, néma hálát és azt, hogy a fekete betűk során végül eszmélni kezdesz: Én is vagyok valaki!

★

Aki a föld alatt vájkál, készüljön rá, hogy ellepik a mélység férgek.

Én is előre láttam, hogy megmozdulnak a pinceászok, akiknek az alfalui tragédia az a nedv, mely átítatja örökön éhes potrohukat.

Láttam közéleti vezéred, a pohosodó orvost Tiborc, aki, miközben ragyogva szemléli ujonnan épülő palotáját, lényének egész triviálisával ront nekem és művészi halmozatba gyűjti a kocsmagőzös becsmerléseket, mert falatot merek követelni a nincstelenek szájába!

Láttam a pendelyt hordó vidéki tyukprókátort, aki dúsz kientélájú álmokat sző a Székely Falu tragédiájával kapcsolatban és korlátozott képességének maximumát öli bele abba, hogyan égethessen meg a megvesztegetettség vádjával anélkül, hogy abból sajtóper származhassék.

Láttam, hogy nekem rohan a vidéki műkedvelő újságíró, aki szomorú bánaságának

— Kérem, írja meg, hogy az a nyilatkozat, amit a Curentul a kisebbségi iskolák államsegélyével kapcsolatban nekem imputál, alaptalan koholmány! Soha és senki előtt nem tettem hasonló kijelentést...

— Igen megnyugtató lenne, ha miniszter ur határozott formában kinyilatkoztatná a magyar közvélemény előtt, hogy nem dolgozik az államsegély ellen.

— Ez teljesen felesleges, mert ugyanakkor, amikor a fenti cáfolat közlésére felhatalmazom, egyben leszögzöm magamat a szubvenció mellett. Egyébként kihangsúlyozhatom, hogy igenis az az álláspontom, hogy a segélyt minél hamarabb meg kell adni.

— Írja meg, hogy a minisztertanács már le is tárgyalta az ügyet és úgy döntött, hogy

a felekezeti iskoláknak a költségvetési feleleghől már a legközelebbi évben ki kell adni a méltányos összeget.

Enrajtam fog a legkevésbébbé mulni, hogy az illetékesek a pénzt minél hamarabb felvehessék. Most már kizárólag a pénzügyi kormány dolga lesz, hogy mikor és milyen részletekben fizet...

Eddig tartott a nyilatkozat. Ugy-e, egyszerű és könnyen érthető? Ezek után vajjon kin fog mulni az ügy?

minden pesszimizmusával gyűlölködik azok ellen, akik két lábon kopognak végig az utakon s aki grafomániákus vágyait úgy véli kiélhetni, ha azzal keveredik harcba, akinek tényleges kenyérévé vált a redakció kopott, örömtelen asztala.

S láttam azt is, akik dicsérni jönnek: a bankigazgatót, akit ellenfelei kiűtöttek a nyeregéből, az ügyvédet, aki a másik helyén szeretne lenni (mert az Elsodort Falu vagyont izzad jogtanácsosainak) s a Közéleti Vezért aki pillanatnyilag a földön fetreng, mert a múlt ülésen a másik bitang tompon rugta lovát: a Hatalmat!

★

De nekem nem kell sem egyikük, sem másuk!

Nem törődöm a Gaál Lajos otromba durvaságaival, kevésbe veszem Sándory prókátort ur kis becsületre valló gyanúsításait s csak mint távoli harangzugas fut át füleimen Rézsegh Viktor ur rosszmagyarságu szóáradata. Ezeknek az embereknek mi közük sincs az Elsodort Falu tragédiájához!

S éppen így nem törődöm azzal sem, hogy Sándor Balázs ügyvéd örül a cikkeknek s nem örülök annak, hogy Lukács Antal bankigazgató szenvedélyeit kellemesen kapargálhatják mondanivalóim. Nincs szerencsém ismerni Baricz Imrét sem, akinek kést nyomott kezébe a Falusi Tragédia s holtközömbös részemre Pál Ignác, a mániákus perlekedő, ki vagyonát vesztegette rá az alfalui szomorujátékra.

Nincs közöm sem egyikhez, sem másikkhoz! Mindent elhiszek egyikről is, másikról is! Nem védem sem egyiket, sem másikat!

Csak tehozzád volt és van közöm, Alfalui Tiborc!

Aki, amikor tollamra kerültél, nem akartál meghatározott személy lenni, csak szimbólum: az összes székely falvak és az összes Tiborcok sorstragédiájának szimbóluma. Éppen ezért csurogtak le tollam hegyéről a nevek melyek pedig tömegestől kínálkoztak föl leleplezésre a falusi dráma jeleneiben s éppen ezért említődtek meg csak azok, akiknek szereplése már kikerülhetetlen szükségesség volt az Elsodort Falu deszkaszinpadján.

Nem igaz, hogy a te sebeidet szaggattuk föl: Alfalu. De igaz az, hogy az egész Székelyföld lelkiismeretét mozgattuk meg!

Nem igaz az, hogy bárki pártjára is állottunk volna. De igaz az, hogy együtt zokogtunk veled, Tiborc!

S a durva támadások és kelletlen dicséretök özönében, egyiket éppen olyan méltósággal utasítva vissza, mint a másikat, a Senkifia Paraszt néma hálája a mi egyetlen érdempénzünk!

Melyről együtt pattan vissza a Gaálók és Sándoryk gyűlölködő gorombasága a Lukácsok és Sándorok meglegedett tapsaival!

Mikes Imre.

Emberbőrbe kötött könyvek

*

Indiában meg volt tiltva a könyveket al-
latbőrbe kötni. Vallásos tilalom volt ez. A há-
boruban azt beszélték, ha egy „színes” kato-
na elesik és holtteste a győző kezébe esik, ak-
kor az európai fehér győző a „színes” bőrbe
háborus emlékiratait vagy a békeszerződése-
ket fogja kötni.

Kitalálás! Mi más lehetne? Schol sem ta-
láltak ilyen kötetet és a mesét azért találták
ki, hogy a színesek kedvét elvegyék a hábo-
rutól. Emberbőrbe kötött könyvek azonban
igenis léteznek. A legöregebb ilyen könyvet
a párisi Nemzeti Könyvtár-ban őrzik a tizen-
harmadik századból, egy szerzetes végrende-
letileg meghagyta, hogy egy általa lemasolt
könyvet halála után saját bőrébe kössék. Hu-
morosabb volt a tizenharmadik században
Esquit és Hunter, két angol orvos, akik tudomá-
nyos könyveiket pácienseik bőrébe kötötték.
Az angol Nemzeti Könyvtárban ma is őrzik
a Cordier gyilkos esetéről szóló jelentést:
a terjedelmes jelentés fedelei a gyilkos bő-
réről készültek. James Allan rabló erről úgy
látszik tudomással bírt, mert a börtönben
megírta emlékiratait és szintén végrendeletileg
hagyta meg, hogy a saját bőrébe kössék őket,
ami meg is történt. A tizenhetedik században
boszorkányok bőrét használták fel ilyen cé-
lokra. Turgeaux márkí könyvtárában egy kis
emberbőrbe kötött könyv volt látható: „Az
emberiség első alkotmánya. 1793.” — a fran-
cia forradalom vívmánya.

De a huszadik századnak is van egy ilyen
példánya. Flamarion világhírű francia csilla-
gász egyik legrajongóbb tisztelője egy szép
fiatal asszony volt. Az asszony korán elhunyt,
és végrendeletében Flamarionnak hagyta bal
gömbölyded vállá potyolathőrével azzal, hogy a
csillagászköltő ebbe a bőrbe kötesse főmű-
vének, az „Ég és föld”-nek a kéziratát. Fla-
marion teljesítette ezt az utolsó kívánságot.

*

Mi ez? Romantika. Kissé realiztikus, ta-
lán izetlén is, de romantika. Egyébként jó
adag humor is. Játékos humor, amely bár ki-
növés és kivétel, bizonyítja, hogy a könyv
elsősorban olvasmány. A könyv játékszer és
a kötés nagy, végtelen fontossággal bír. Egy
könyvvel tulajdonképpen senki sincs megelé-
gedve, Rézsint azért, mert mást gondolt, más-
ként gondolta és képzelte el, rézsint pedig
azért, mert mindenki azt hiszi, hogy az ő bő-
rére megy a könyv. Ezzel szemben áll, hogy
mindig az író bőrére megy: könyvébe fullaszt-
ja életét, amelyet nem él, hanem ír, nem tud-
ja megalkotni, ami célként előtte lebeg, hiu-
nak és ostobának, unalmasnak helyezik —
szóval akkor is az ő bőrére megy, ha nem a
saját bőrébe kötteti. Készséggel aláírom hogy
a két angol orvos perfidiát követett el. De vi-
szont meg kell hagyni, hogy az angol rabló
saját bőrébe kötött emlékiratai már nagy
akasztófahumort reprezentálnak, bár tényleg
„akasztófa”-humor volt. Az írónak azonban
tisztába kell jönnie azzal, hogy könyvé nem
olvasmány, hanem tapétától fel és le minden.
Ezt egyszer tudomásul véve nem volna rossz,
ha az írókat arra köteleznék egy törvény, hogy
bőrüket haláluk után a könyvkötő kapja, hogy
a munkáikat belekösse. Ily módon legalább
egyszer igazán „összegyűjtött munkákról” le-
hetne szó és ha az olvasó látná, hogy tényleg
az író bőrére megy a dolog, végre megese-
ne az, ami talán még nem történt meg soha egy
író életében: hogy az olvasó elolvassa és tár-
gyilagosan olvassa el a megvásárolt könyvet
De ehhez az írónak meg kell halnia. Mint ed-
dig. Azt hittem, hogy — új ötletem volt. Iga-
zán semmi új sincs a nap alatt. N. P.

Emésztési zavarok, vérszegénység és étvágytalanság

ellen az

előpataki gyógyviz

másfél évszázad óta a legkiválóbb gyógy-
szer. Rendszeres gyógykúra esetén
reggeli előtt 1/2 órával, sé a közbe, egy nagy
pohár víz korionként fogyasztandó. —
Asztali víz gyanánt való használata
már magában megleő eredménnyel jár.

2976

Jorga Miklós figyelmeztetést intéz a kormányhoz az orosz hajók elárverezése ügyében

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Ismeretes, hogy a román kormány és a
szovjet között konfliktus tört ki amiatt, hogy
Románia a román kikötőkben lefoglalt orosz
hajókat eladta. Az Izvesztija, a szovjet hivata-
los lapja az ügyről nagy és részletes cikket ír,
amelyben csodálattal fejezi ki a hajók elárve-
rezése felett akkor, amikor a szovjet a Moszk-
vában elhelyezett román kincstári javakat, ér-
tékpapirokat, iratokat, magánvagyonot és egy-

házi kincseket a legféltettebben és leggondo-
sabbban őrizi.

Az Izvesztija cikkével kapcsolatban Jorga
lapja, a Neamul Románesc is foglalkozik a
konfliktus ügyével s figyelmezteti a román
kormányt, hogy a szovjet hivatalos lapjának
cikke a román vagyoni tulajdonjogának elis-
merését jelenti. A román kormány ne provo-
kálja a szovjetet, hanem adjon kielégítő vá-
laszt, hogy az egyezség létre jöhessen.

Bethlen magyar miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar kormány az optánskérdést újából a népszövetség elé viszi

Budapest. Bethlen miniszterelnök in-
kei birtokán nyilatkozott a magyar-román
viszonyról. Az Est munkatársának. Elsősorban
az optánskérdést fejtegette s kijelentette,
hogy Magyarország nem tekintheti végleges-
nek a népszövetségnek az optánsperben hozott
juniusi határozatát, a Magyarországnak gond-
ja lesz arra, hogy

kérdést újából a népszövetség elé vi-
gyék.

Magyarország diplomáciai uton javasla-
tokat tett Romániának a két ország közt
fennálló vitás ügyek elintézése céljából, Ro-
mánia válasza azonban egyáltalában nem ki-
elégítő.

Magyarország végrehajtotta a Népszövet-
ség juniusi határozatát s megkezdte Romá-
niával a tárgyalásokat. Az, hogy nem jöhe-
tett létre megegyezés, nem Magyarország hi-
bájából történt.

Magyarország most már megkísérli, hogy
Apponyi gróf közvetítésével az optánskérdést
teljes egészében újából a népszövetség elé vi-
gye.

A békeszerződés revíziója.

— Ami a trianoni békeszerződést illeti, —
folytatta Bethlen, — a magyar kormány még
eddig nem tett hivatalosan lépést a békeszer-
ződés revíziója érdekében. Ez azonban nem

jelenti azt, hogy a magyar kormány az első
kedvező alkalmat ne használja fel arra, hogy
a békeszerződés revízióját kérje.

*

Magyar politikai körökben Bethlen mi-
niszternek ezt a nyilatkozatát válas-
nak tekintik Benes csehszlovák külügyminis-
ter kijelentéseire, aki mint ismeretes, a leg-
utóbbi időben a trianoni békeszerződés re-
vízió eszméjének a teljes sikertelenségét han-
goztatta.

A magyar királykérdés
még mindig nem aktuális.

Budapest. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Bethlen, a Pesti Naplónak belpolitikai
kérdésekről nyilatkozott. Azt mondta, hogy az
őszi ülészakon sor kerül a sajtónövevény-
folyamatban van az egyesülési, gyűlékezési
jog kodifikálása is, míg az esküdtbírószá-
névze még nincs minisztertanácsi döntés. A
hitbizományi törvényjavaslatot csak kö-
szöbbség tárgyalja. Bethlen hangsúlyozta,
hogy nem végleges megszüntetéséről, csak
reformról van szó. Gömbös államtitkárságá-
ról nem nyilatkozott, de hangsúlyozta, hogy
akik az egységes pártba belépnek, azokra ter-
mészetesen kötelező a párt programjának
kifogástalan megtartása. Egyidejűleg kijel-
entette, hogy a királykérdés jelenleg
sem aktuális.

A zsidó-problémáról, a határrevízióról és a kisebbségi kérdésről

nyilatkozik Duca belügyminiszter

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Duca belügyminiszter, helyettes kor-
mányelnök tegnap az egyik varsói napilap
munkatársának rendkívül érdekes nyilatkozat-
ot adott az aktuális problémákkal kap-
latban. Ez a nyilatkozat erdélyi szempontból
különösebb figyelemre tarthat számot, mivel a
belügyminiszter érdemleges módon kitér a ki-
sebbségi kérdésre is és leszögezi álláspontját a
két nagy aktuális problémával, az optánsügy-
gyel és a határrevízióval kapcsolatban.

A miniszter és az újságíró beszélgetésének
legérdekesebb részét az alábbiakban reprodu-
káljuk:

Kellog-paktum, revízió, op-
tánsügy.

— Milyen álláspontot foglal el miniszter ur
a Kellog-paktummal kapcsolatban?

— Románia, mint ezt a háború befejezése
óta minden külpolitikai ténykedésünkkel igaz-
zolható, minden szomszédjával szemben követ-
kezetes békapolitikát folytat. Ebből önként ki-
vetkezik az, hogy a Kellog-paktumot is hajlan-
dók vagyunk aláírni, feltéve, hogy ez az alá-
írás a Népszövetséghez való viszonyunkat nem
fejthetne ki miniszter ur?

— A Magyarország által megalkalmazott ha-
tárrevízióval kapcsolatban milyen alapszintet
befolyásolja?

— Románia sohasem egyezhetne bele abba,
hogy a jelenlegi határokon bármiféle változ-
tatás is történjen. Ez a merev álláspont ama-
nyagig tarthatatlan, mert a revíziós ügyünknek az ered-
ménye, hogy a jelenlegi határok nem csupán
a véletlen folytán keletkeztek, hanem
hanem velük egy évszázados igazságtalanság
tétetett fel. Az elmúlt tíz esztendő különben
is bizonyította, hogy a revízióról szó sem lehet.

— S az optánsügy?

— Romániának sohasem lesz olyan kor-
mánya, amely másképpen fogja fel az optáns-
kérdést, mint mi s amely különbséget te-
gyen a román bojárok és magyar arisztokraták kö-

zött. Romániában az agrárreform belső szük-
ségesség volt, mely az ország gazdasági és társad-
almi helyzetéből fakadt. Természetesen haj-
landók vagyunk a békés megegyezésre, de ez
nem lehet más, mint amelynek alapelveit jog-
székeinkben kifejtettük: hajlandók vagyunk az
optánsoknak kártérítést fizetni abból az or-
szágból, mellyel Magyarország kártérítés-
men nekünk tartozik.

Szovjet, kisebbségi kérdés
zsidóprobléma.

— Mi Románia álláspontja a szovjettel
szemben?

— Oroszországgal abban a pillanatban
hajlandók vagyunk a diplomáciai és gazdasági
összeköttetést felvenni, amint a szovjet elisme-
ri a jelenlegi határokat.

— Ausztriának Németországhoz való csatl-
lakozásával kapcsolatban mi a román állás-
pont?

Duca erre a kérdésre nem felelt.

— A kölcsön ügye miképpen áll?

— A legkedvezőbb. A lej stabilizációja
sem késhetik soká. Legkésőbb ősszel már me-
szilárdítjuk a lejt, ezt pedig hamarosan köve-
ni fogja a normális hitelélet kiépítése.

— Milyen álláspontot foglal el a miniszter
ur a kisebbségi kérdéssel kapcsolatban?

— A kormány a nemzetiségekkel kapca-
latban a teljes megegyezés politikáját követi,
mert az az álláspontja, hogy egy 18 millió ál-
lamban, melynek lakosságából négy millió
kisebbségekhez tartozik,

nem lehet addig konszolidációról be-
szélni, míg nem teremtdött meg a fel-
tétlen összhang.

Főleg a zsidó problémában van szükség gene-
rális megoldásra s a kormány, mely mindent
megtesz az egyezség érdekében, legutóbb máj-
paktumban is állott a zsidósággal. A tökéletes
egyezség már csak rövid idő kérdése lehet.

Az Aradi Mezőgazdák R.-T. nagyrésztvényesei pucsszerű tranzakcióval az eddigi vezérigazgató kezére játszották a vállalatot

Egy szamaritánus igazgató, aki házikezelésbe veszi a passzív-mérlegű részvénytársaságot

Arad. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Közelmult hetekben egyik szürke hétköznapon gyorsjárású beavatottak jártak be a városi és bizalmas suttogásuk nyomán elterjedt a hihetetlenül hangzó hír: a Mezőgazdák R.-T. megszűnik.

A hír, bármennyire hihetetlennek hangzott, mégis hiteltre talált az alapos pesszimizmusra szoktatott közönségnél. Annyira hiteltre talált, hogy másnap már megjelent a lapokban a különböző hivatalos és félhivatalos — mindenkor legautentikusabb cáfolatok.

Aki azonban ezeket a lendületes tagadásokat olvasta, az — feltéve, hogy foglalkozott hasonló ügyekkel, — nyomban láthatta, hogy a nagy tagadás mögött misztikus dolgok rejlenek.

Es aki ezt vélte látni, az jól tévedett. Mert már évek óta buzgón folytak a felszámolási tárgyalások, mely tárgyalásoknak, azonban sajnos, — mint később rámutattunk, — semmi fanyar mellékizük is van.

Az történet ugyanis, hogy közvetlenül az előző cáfolatok megjelenése előtt közgyűlést tartottak a Mezőgazdák R.-T. Ezen a közgyűlésen bizalmas formában — mint azt nyomban elterjedt hír is bizonyítja, — bejelentette, a jelenlegi vezetőség, hogy

miután a vállalat a múlt évben is veszteséggel zárta az üzleti évet, s mivel a mérleg állása ma sem kedvezőbb, mint volt az elmúlt évben, a biztos bukás elkerülendő, feltétlenül szükségesnek tartják a felszámolást.

Szóval a gyanakodók mégis csak jól tettek, mert bár nem misztikus, de annál sokkal inkább plasztikus dolgok történtek a közgyűlési terem előkelő háttérében.

Szamaritánus igazgató, aki megveszi a bukott vállalatot.

A történet eddig édesen egyszerű volt, de jön azonban a beigért fanyar mellékiz. A vezetőség nyilván tisztában volt egy bizonyos likvidálás — minden esélyével. És tisztában voltak azzal is, hogy a részvényesek is szeretik már a békés likvidálás minden örömeit. Így tehát a nagy kő eldobása után várható elcsendesedik-e a háborgó víztükör? És a háborgás, a nyugtalanság nem csendesedett el.

Előállott ekkor pedig a szamaritánus vezérigazgató: Alföldi Pál; a vállalat vezérigazgatója, aki legutóbbiban látta a vállalat likvidálási helyzetét, aki nyilván adatokkal rendelkezett a közgyűlésnek, — nos hát Alföldi egy váratlan és nemes gesztussal felhívta az egész tönkrement vállalatnak az érdekeit.

Emberbaráti tettehez sikerült is meggyőznie a nagy-részvényeseket, s velük, akik a részvényesek hatvan százalékát képviselik, — megegyezve, pucsszerűleg megvette a többségi részvény-paketteket.

Nem mind arany, amit aranynak mondanak.

Az emberbaráti cselekedethez megnyert részvényesek, — névszerint Deutsch Andor, János és Purgly László, valamint az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár — meglehetősen körlevelet intéztek a többi betéteshez.

A körlevél elmondja, hogy mivel a vállalat a tönk szélén áll, elkerülhetetlennek tartják nevezett részvényesek a maguk pártját eladni. Ezen cselekedetükről, — bár nem kötelezettségünk erre nincs, — ezután megtesztik betétes társaikat, még pedig azzal a ténnyel, hogy a 60 százalék által kedvezményezett feltételek elismerése esetén szívesen résztvegyenek ebben a tranzakcióban, a feltételek közlésénél azonban kiderül, hogy nemcsak hogy nem arany — a jelenlegi fénylő valami, — de még csak silány vas is.

Mert hát a szamaritánus igazgató a részvényeseket, a 300 lejes darab névértékű részvényeket darabonként az üres táskájával együtt, az 1928. évi szelvényt egyetemben, kétszáz lejtért vásárolta meg.

Maradt is erre nagy felháborodás a kis részvényesek között.

A most már háboroghatott a tenger. A

pucsszerű nagyszerűen sikerült. A részvényesek hatvan százaléka meg volt véve s a kis betéteseknek éppenséggel nem maradt más tenni valójuk, mint hogy háborogtak.

Azok a rejtelmes elnök és vezérigazgatói szobák, ahol a józanság költözik.

A megleghang, hideg tény mutatkozó körrel jóformán már csak formai és humánus kötelezettségeiket tették meg a tranzakció aktív hősei. Mert a nagy dolgok, a puccs már el lett intézve. — a vezérigazgatói kabinetben.

A német kancellár izen Franciaországnak

Németország a Rajnaiürités fejében sem mond le az Anchlussról

Bécs. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hofgastein fennállásának százéves fordulóján ünnepi lakoma volt, amelyen Mark Müller birodalmi kancellár azt a meggyőződését fejezte ki, hogy feltétlenül eljön az ideje Németország és Ausztria államjogi együtartozásának. Voltak, ugymond, akik feltételezték, hogy Németország elejti az Anschluss gondolatát, ha a Rajnvidék kiürítése megtörténik. Ezzel szemben,

mondta a kancellár, valamennyi párttal egyértelműen kijelenthetem, hogy

a megszállt terület inkább viseli továbbra is a megszállás minden súlyos nyomását, sem hogy felszabadítása fejében lemondjon az Anchlussról.

A felszabadítás megjön anélkül, hogy Németország bármilyen korlátozásokat vállalna.

A brassói pályaudvaron ma délelőtt nagy tűz pusztított

Leégett a fűtőház - A mozdonyokat sikerült megmenteni

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagyarányú tűz pusztított ma délelőtt a brassói vasúti állomáson. Reggel kilenc órakor kigyulladt a pályaudvaron a fűtőház, amelyben kétszáz ember dolgozott, mintegy nyolcvan mozdony kijáratán. A tűz az épület tetőzetén tört ki, pillanatok alatt lángokban állt az egész tető. A tűzoltóság Tittes Pál parancsnok vezetése alatt rövidesen megjelent a tűznél s a műhely munkásainak segítségével megkezdte az oltást, amelyet Doja és Nádasy mérnökök vezettek. Megjelentek a tűz színhelyén Mateescu megyei prefektus, Olteanu hadtestparancsnok, majd Zacheiu sziguranca főfelügyelő, Jagolnitsa sziguranca-főnök, Ghinea rendőrprefektus és Novacescu főügyész. Az oltás munkálatai fél tizenkettőig tartottak.

A fűtőház teljesen leégett, míg a benne levő nyolcvan javítás alatt álló mozdony legnagyobb részét sikerült megmenteni.

A tűz, — amint a hatóságok megállapították, — a transzmissziós szijak között keletkezett, rövidzárlat következtében.

A brassói rendőrség szombat éjjel nagy razziát rendezett Balán után

Eifogtak egy két évi börtönre ítélt veszedelmes betörőt

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A város lakosságának megnyugtatására a brassói államrendőrség szombat este nagy razziát rendezett az egész város területén, valamint a környező hegyekben. Balán, ha volt is Brassóban, most teljesen eltűnt szem elől s a nyomozó hatóságok szerint valahol messze a várostól, a havasokban bujdosik.

A nagy razziát a rendőrség a sziguranccal és a helyőrség kirendelt osztagaival rendezte. A várost apró kerületekre osztva indultak el az őrzőjáratok, amelyek összejárták az összes utcákat, nyilvános helyeket, sétatereket. Az igazoltatások során elfogtak mintegy husz gyanús egyént, akik nem tudták magukat igazolni. Közöttük volt egy Szolga Dániel

nevű oklándi fiatalember is, aki két évi börtönre volt ítélt különböző betörések miatt. Ezenkívül elfogtak még két egyént, akik szintén nyomozás alatt állottak. Hat katonát, akiknek igazolványaik nem voltak rendben, a helyőrségi parancsnokságnak adták át.

Egyébként Balán után országosan folyik a hajsz. A csendőrség és rendőrség állandó permanenciában kutatja a véreskezű gyilkost, akinek holléte ezidő szerint teljesen ismeretlen. Lehet, hogy rövidesen újabb véres bünténnel fog életjelt adni magáról. A karhatalmi tényezőknek szünetnélküli aktivitással saját presztizsük érdekében is sürgősen ártalmatlanná kell tenni ezt a vérengző vadállatot.

Tatarescu képviselő ur „Nemzetvédelmi Ligát” alakított

Megalakíthatná a „Sikkasztások és Visszaélések leküzdésére Szervezkedő Ligát” is

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti panamak zivatarában hűsítő oázisként hat az alábbi hír, aminek gazdája Stefan Tatarescu liberális képviselő. Ez a liberális képviselő határozottan konstruktív hajlamú ember, amennyiben mindig egyesületek szervezésében mozog. Egyesületeket „épít”, tetszetőségeket és szépeket, sokszor aktuálisakat is, néha azonban egészen meglepőeket, mint ez a legutóbbi is.

Stefan Tatarescut eddig úgy ismerték, mint a román repülés lendületes propagandáját. Sikert ugyan keveset ért el, viszont ez semmit sem von le érdeméből, mert nem rajta mullott, hogy lendületes tervei megvalósítására nem maradt pénz. Lehet, kollégái csupa irigységből tüntették el annyi milliót s ezzel akarták lehetetlenné tenni, hogy Stefan Tatarescu karrierje éppen olyan lendülettel haladjon előre, mint eszméi.

A képviselő ur most új területre tette át működését. Megalakította a „Liga Apararea Națională”, ami magyarul ugyanúgy „Nemzetvédelmi Liga”-t jelent, mint a cuisták hasonló nevű politikai játék-szere. Ez a liga mégis más és komolyabb is, Tata-

rescu három pontban foglalta össze programját: 1. Legyen a Ligának vegyeszeti csoportja, amely a gáz-támadások ellen képezze ki tagjait. 2. A második csoport Mihai Voda ifjai címet viseli és katonai képzésben részesíti a 12—19 éves ifjakat. 3. A harmadik csoport a kolonizációt tűzte ki főcéljává, olyan elgondolással, hogy a határmentén mindenütt meg kell erősíteni a román lakosságot.

Amint látható, Tatarescu urnak egészen szép háborús elképzelései vannak. Elméletben ki is dolgozott mindent, tekintve, hogy sürgősebb dolga nincs. Természetesen félős, hogy a gyakorlati kivitelre nem kerül sor, mert azok az irigy kollégák megint milliókat sikkasztottak az állam vagyontól. Ilyen körülmények között valóban nem érdemes az embernek törnie az agyát. Nem érdemes. De ajánlunk valamit a képviselő urnak. Alakítsa meg a „Sikkasztások és Visszaélések Leküzdésére Szervezkedő Ligát”, s ha ezt a tervét több siker kíséri, mint az eddigieket, lehet remény arra, hogy idővel marad valami pénz az államkasszában a repülésre és egyéb nemzetmentő tevékenységekre is. Addig hiába kísérletezik.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók.

A *-gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavállalatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej.

EGESZEN ELŐRŐZ

Mama eltöltött a fürdőtől, mert a fürdőruhám mindig vizes lesz.

Achmed Zogut megválasztották Albánia királyának

Tirana. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szombaton összeült az alkotmányozó nemzetgyűlés és megszavazta a királyság proklamálásáról szóló törvényt, majd elhatározta, hogy Achmed Zogunak felajánlja a királyi koronát. Küldöttség járult Achmed Zogu elé, aki elfogadta a választást, mire a parlamentre felvonták a királyi zászlót és az ágyuk dísztüzet adtak. Ezzel a királyválasztás ténye befejezést nyert.

Nagy változások készülnek a román diplomáciában

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kormánykörökből kiszivárgott hírek szerint a legközelebbi jövőben a román diplomáciában nagy személyi változások lesznek. Grigorcea varsói követ budapesti követ lesz, míg Carol Davila, a varsói követség tanácsosa Washingtonba megy. Croteanu jelenlegi washingtoni követ a Vatikán követe lesz. Helsinkiben (Finnország) követté Jacovacit nevezik ki.

— Meghalt Mayer-Waldeck tábornok, aki a világháborúban Klavcsut védelmezte. Berlinből táviratozzák, hogy Mayer-Waldeck tábornok, aki a világháborúban Klavcsu védelmezője volt, tegnap Kissingenben szívbaj következtében meghalt.

— Betörés. Hunyadmegyei szerkesztőségünkől. Augusztus 19-ről 20-ára virradó éjszaka a Hátszeg melletti Stej községben betörték a falu korcsmárosához. Az ajtót felfeszítették és a korcsmán keresztül az éléskamrába is behatolva összesen mitegy 15 ezer lej értékű élelmiszert és italműt vittek el Jakob Kálmán korcsmárostól. A gyanú a két Simon testvérré hárul, akik alibit eddig még nem tudtak igazolni.

↑ Erdélyi labdarugó-eredmények: Nagyvárad. KMSC—Törekvés 5:2 (1:1). Botrányos jelenetekben bővelkedő mérkőzés. NAC—Romania 6:4 (4:2). Temesvár. Kinizsi—Unió 14:1 (6:1). Banatul—UDR 4:1 (2:0). TAC—Rapid 7:0 (4:0). Mindhárom bajnoki mérkőzés. Resica. TMTE—RMTE 4:2 (1:2). Arad. Glória CFR—ATE 4:1 (0:0). CFR (Piski)—Vointe 3:1 (1:1). Tricolor—Olympia 4:2 (2:1). Bukarest. Juventus—Macabi 2:2 (0:0). Tricolor (Plojest)—Unirea Tricolor (Bukarest) 2:1 (1:1).

Páris zászlódiszbe öltözött

A Kellog-paktum aláírása után 1870 óta először tüzték ki Párisban a német lobogót. Stresemann megérkezett Párisba és negyven percig tárgyalt Briand-dal.

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Páris zászlódiszbe öltözött, hogy a kellő ünnepélyesség ne hiányozzék a Kellog-paktum aláírásakor. A nagy békeszínjátékot a franciák mindenképpen pazarul akarják megrendezni. Az ünnepélyes aktus lefolyásáról két angol és két francia filmvállalat felvételeket készít és vállalta az elhangzó beszédek megörökítését is.

Mikor a paktum aláírása megtörténik, akkor olyan jelenetnek lesz tanúja Páris, amit 1870 óta nem láthatott: Párisban kintűtők a német lobogót.

Megérkezett Stresemann is.

A pillanatnyi feszültség, amit a francia minisztertanács jelentése miatti német felháborodás szült, elült. Stresemann délután három órakor megérkezett Párisba. Fogadására Fouquies kabinetfőnök ment ki a pályaudvarra a rendőrfőnök és egy sereg detektív társaságában. Természetesen megjelent az egész német követség is.

Az összegyűlt közönség hatalmas üdvözléssel fogadta a szalon kocsiából kiszálló Stresemant. Volt, igaz, egy-két fütytyező is, de ezt elnyomta a hatalmas tapsvihár. Stresemann délután hat órakor Schmidt tolmács kíséretében meglátogatta Briandot. A megbeszélés negyven percig tartott. Ezalatt hatalmas tömeg gyűlt össze a francia külügyminisztérium előtt és állandó lelkesedéssel kiáltotta:

— Eljen Németország, eljen a béke!

Ennek a bensőségesen meleg ünneplésnek is volt zavaró momentuma, amit azonban nem a francia nacionalisták, hanem a kommunisták rendeztek. Antimilitarista iratokat osztogattak és ilyen célzattal falragaszok kifüggesztésére is készültek. A rendőrség ötven ünneprontó kommunista agitátort letartóztatott.

Az este folyamán Poincaré fogadta Kellogot és Herrick amerikai követet.

Nem erősítették meg a litván-lengyel háborút.

A Brassói Lapok hétfői számában rádiójelentés alapján közöltük, hogy Oroszország és Litvánia hadat üzentek Lengyelországnak. Ujabb jelentés szerint hadüzenetről nincs szó, csupán arról, hogy

Litvánia és Lengyelország között a helyzet nagyon elkeseredett.

és a komoly konfliktus esete valószínűnek látszik.

Stresemann nyilatkozott. Párisban.

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A megérkezett Stresemann a francia sajtónak nyilatkozatot adott a Kellog-paktum jelentőségéről.

— Azt tartom, — mondotta Stresemann, — hogy a paktumnak rendkívüli nemzetközi jelentősége van. Megkötésével természetesen nem érhetjük el egyszer s mindenkorra a világbéke végleges megerősítését, viszont meggyőződés, hogy a paktumban új alap áll rendelkezésre, amely lehetővé teszi, hogy örökre kiküszöböljük a háborút, az emberiségnek ezt a legszörnyűbb csapását. A német népnek eltökélt szándéka, hogy megfeszített erővel dolgozzék ennek az egyezménynek a megvalósítása érdekében. Már az is jelentős tény, hogy a német külügyminiszter éppen ez az alkalom vezette hosszú idő óta Párisba. A közvélemény

szerint ugyanis az európai békeprobléma csak a német-francia viszony van, amelynek kifejlődését még Locarno után is sok akadály gátolja. Ezek az akadályok azonban jókora tal kiküszöbölhetők. Boldog volnék, ha a Kellog-paktum ilyen irányban elősegítené az eszményi megvalósítását.

London. Az Observer jelentése szerint szovjet hozzájárul a Kellog-paktumhoz, ha francia kormány meghívását megkapja. Kétfelől azonban már most kijelenteni, hogy a német helyteleníti a Francia és Anglia szágtól beillesztett fenntartásokat.

— 200.000 dollár alapítvány — a német gyógyítására. Honnan származik a pénz? Erre vonatkozólag legalább husz óra mélet van. Hogyan kell gyógyítani? Erre vonatkozólag ismét van legalább husz óra biztos és csálhatatlan módszer. De gyakorlatban egyik sem igen segít, és az ártatlannak nevezett nyavalya állandó gyöttri a boldogtalan emberiséget. Miképp védekezzünk ellene? Ugy, ha

megorvosolni, ki kell nevezni — egy bizonyos zottságot. Amerikából jön a hír, hogy tényleg kiküldtek egy bizottságot, melynek legsürgősebb feladata a nátha tanulmányozása. A Chemical Foundation pedig 200 ezer dollárt bocsátott a tudománybuvárok céljaira. Ha megpillanthatjuk a nagy számot, valószínűleg arra vagyunk kénytelenek gondolni, hogy a nátha sokkal komolyabb betegség, mint általában vélik. E bizottság tagjai azt állítják, hogy legalább öt esztendőre van szükségük, míg a nátha pontos keletkezéséről a gyógyítási módjáról felvilágosítást adhatunk nekünk. Addig adatokat gyűjtenek, kísérleteznek. A kísérletezésben szakorvosok, bakteriológusok, vegyészek, biokémikusok egyaránt résztvesznek. Mindnyájan harcha szállnak a nátha ellen. Kíváncsi vagyunk, ki lesz erősebb, a nátha, vagy

— Tűz Berthelot községben. Hunyadmegyei társaságunktól. A legújabbban Berthelot francia tábornok nevével Berthelot községnek elnevezett szófarkadon községben a napokban fényes nappal után négy órakor hatalmas tűz volt. A tűz Andrius Joan odaváló gazdálkodó csürjéből keletkezett, mely pillanatok alatt az egész gazdasági udvar elterjedt, úgy, hogy alig egy negyed óra alatt 40 halál buza, 30 kazal rozs, 2 kalángya széna, két órából és más mezőgazdasági felszerelés lett a martaléka. Az összegyűltekezett falusiak a tűz vábterjedését megakadályozták. A kár 50 ezer körül van.

— Ujabb betörés a Vár-utcában. Tegnap délután öt és hat óra között ismeretlen tettesek állhatatlanul behatoltak Dresenandt Gyula Vár-utca 74 számú házába, ahonnan 10.400 lej értékű ékszert loptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

↑ A belgák nyerték meg az egyórás párpersenyit. A budapesti Millenáris versenypályán tegnap bonyolították le az egyórás párpersenyit, melyet a belga Aerts—Massena we együttes nyert meg, 41.160 méterrel. Második az ausztráliai Standen—Gray pár. Harmadik az istenes—Szekeres pár. A háromszoros kilométeres fleyerben Gátsa magyar a negyedik helyre jutott. A handicap versenyben a ross magyar versenyző felbukott és vállalt te.

Az Erdélyi Üveggyár R. T., Diciosânmartin

táblaüveggyártmányainak

közvetlen eladását megkezdette

és ezután hívja fel a t. üvegkereskedők szíves figyelmét arra, hogy szükségletük beszerzése előtt árajánlatot kérni szíveskedjenek.

— Nagyajtaiak találkozója. Nagyajta községből elszármazottak Nagyajtán 1928. szeptember 15 és 16-án tartják második baráti összejövetelüket. — Felhívtnak az érdeklődők, és résztvenni óhajtok, hogy cimüket dr. Lőrinczi István (Aita-Marc) Nagyajta címre mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a meghívók és tudnivalók idejében közölhetők legyenek.

— Új szérum a gyermekparalízis ellen. Párisból jelentik: Schaw és Hellender orvosok hatásos szérumot fedeztek fel a gyermekparalízis ellen. Egészséges gyermekek vérsavójának átlántásával sikerült negyvenhárom betegből harminchatot meggyógyítani. Kilen gyermek betegsége azonban már annyira előrehaladott stádiumban volt, hogy a szérum nem segíthetett rajtuk.

— Megtámadtak egy nőt Vulkán egyik utcáján. Hunyadmezei szerkesztőségünkől: A napokban Vulkánban az esti órákban furcsa támadás történt. Jakab Ilona odaváló 34 éves lakónő estefelé éppen a szomszédokhoz ment, amikor utójában Muntean Petru odaváló fiatalember feltartóztatta és veszekedést provokálva a leányt a jobb halántékán megsebesítette. A sérült nőt sebével a vulkáni kórházba szállították, ahol ápolás alá vették. A támadó fiatalember ellen a vizsgálatot megindították.

* R. Kármán Erzsébet budapesti Mozgásművészeti iskolájában a beiratások szeptember hó 1-én kezdődnek. Az 1928—1929. tanévvel új tanárképző tanfolyam indul. R. Kármán Erzsébet intézte a müncheni „Schule für angewandte und freie Bewegung“ magyarországi fiókja s a tanárképzés a müncheni iskola tanterve alapján történik. Érdeklődések: Budapest, V. Hold-u. 15. címre intézendők.

* Astra (Apolló) Mozgó. Ma, hétfőn fut utóljára „A pannenheimer herceg“ című nagy UFA film. A főszerepben: Werner Fütterer. Keddtől Lehar híres operettje után készült film „Eva“ lesz vetítve. — Jön „Asszony és az ördög“, „Herceg kisasszony“.

* Elveszett vasárnap délután a Brassó és Pojána közötti úton egy drapp színű kisfiú kabát. — Becsületes megtaláló 500 lej jutalom ellenében adja le a kiadói hivatalban.

* Nagyszeben példaadó. Sok százezer tojást konzerválnak évente a nagyszebeni háziasszonyok Garantól-lal, télire. Ezt a takarékoságot utánozzátok ti is, brassói háziasszonyok. Friss és hatásos csak a Garantol, piros béléscsokban.

* Feltűnő hatású gyógyszer a „Valobron“ álmatlanság, ideges izgatottság és neurasthenia esetében, már az első adagolás után mutatkozik a hatás. Kellemes ízű gyógyszer. Egy üveg ára 110 lej. Kapható gyógyszertárakban és drogériákban. Ha nem volna kapható, kérje direkt dr. Al. Iteanu gyógyszerárától, București, Calea Victoriei 82.

* Új szanatórium a Fellegváron. Dr. Dogariu sebész a Fellegváron (Kőbánya-u.) modernül berendezett szanatóriumot nyitott.

(*) Orvosok figyelmébe. Orvosi rendelő modern Röntgen berendezéssel, 7 szobás lakással, teljes lakásberendezéssel nagyobb vidéki városban, a város legjobb helyén, elismert legjobb praxissal betegség miatt 1 millió 200 ezer leiert átadó. Röntgenre beoktatott. Kájari I. Oradea Beothi Ödön-u.

* Orvosi kozmetikai rendelő, a modern technika összes vívmányainak igénybevételével, vasárnap kivételével naponként 2—5-ig. dr. Ritter. Bőrgyógyász, Hirschler-utca 25.

* Költségmentesen csak az eredeti Jenkins-szelepek működnek. Vezérképviselő: Kamaryt és Méder, Brassó—Temesvár.

* Weisz Ilona zongoraművész tanfolyamát szeptember 1-én megkezd. Beiratások augusztus 27—31-ig d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig Cérna-utca 1. sz. I. emelet.

**NEM butorkereskedő
NEM butorgyár
NEM asztalosmester**

hanem

lakásberendező

(Innenarchitektúr)

Tervezünk és készítünk
a kor szellemének
megfelelő stílusok-
ban lakás, üzlet,
bank, szálloda
síb. berende-
zéseket

**BUREAU
RINGLER-JEDDY**
Iparművészeti telep
TÁRGU-MUREŞ
(Marosvásárhely).

2905

SPORT

Mindkét magyar csapat győzött a középeurópai kupa-mérkőzésen

Ferencváros—Beogradski S. K. 6:1 (4:1). — Hungária—Rapid 3:1 (3:0)

A nagyértékű középeurópai kupáért folyó labdarugó mérkőzések során a második forduló is lejátszotta a két legjobb magyar csapat: a bajnok Ferencváros és a második helyezett Hungária. A Ferencváros már a múlt vasárnapi 7:0 arányu hatalmas győzelme után biztos favoritként indult a második mérkőzésre míg a Hungária 6:4-es vereségét három gólkülömbőséggel kellett volna jóvá tegye, hogy ki ne essék a további küzdelmekből. A Hungária győzött ugyan a Rapid ellen, de a 3:1-es eredmény csak ahhoz volt elég, hogy egy új mérkőzést csikarjon ki a Rapidtól. A gólarány 6:6, ami azt hozta magával, hogy a mérkőzést újra játsszák, ezuttal semleges pályán.

Ferencváros—Beogradski SK 6:1 (4:1). A magyar bajnokcsapat végig erős fölényben játszva könnyen győzött a legjobb jugoszláv együttes ellen. Különösen Turay és Takács remekeltek. A gólokat Szedlacek Marianovics (11-es), Turay, Takács és Turay (3) lőtték.

Pressler bíró (Bécs) jól vezette a mérkőzést.

Hungária—Rapid 3:1 (3:0). A Hungária óriási tempóval fekszik bele a játékba, hogy mult vasárnapi vereségét reperálja. Végig rendkívül heves tempót diktáltak. A Rapid a második félidőben rendkívül energikusan támad, egy negyedórásra teljesen leszorítja a Hungáriát, de a védelem soha nem látott pompás játékkal megakadályoz minden akciót. A gólokat Molnár, Skvarek, Haar és Smistik rugták. A mérkőzést a prágai Cist vezette mindkét fél meglegedésére.

Gradjanski—Victoria Ziskov 3:1 (1:1). A középeurópai kupáért Zágrábban játszották le a harmadik mérkőzést. A jugoszláv bajnokcsapat, melynek ez volt első mérkőzése, erős játék után meglepetésszerűen győzte le a prágai országos bajnokcsapatot.

Sabaria—Budai 33-as 5:3 (4:1). Barátságos mérkőzés, melyet a hazai pályán játszó szombathelyi csapat nyert meg.

Elég volt a birói önkényuralomból!

Néhány szó a Marosvásárhely—Brassó-i bíróbótrányhoz

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Elvi állásfoglalás volt részünkről az, hogy mindeztideig nem avatkoztunk bele azokba az eseményekbe, melyek már hosszú idő óta hol a helyi, hol az országos „politika“ mézarszékévé alacsonyítják a sportot. Azt hittük, átmeneti válságról van szó csupán, melyet önmagától kihever majd az egészségesebb sportszellem a külső beavatkozás nélkül is helyreáll majd az egyensúly, mely a sport területén is nyugodt és természetes fejlődést biztosít.

Azonban minden türelemnek és minden megfontolásnak van határa, különösen, ha ez a türelem és megfontolás nem termi meg azokat a gyümölcsöket, melyeket reméltünk tőle. S ezért most már kimondjuk:

Elég volt a birói önkényuralomból, mely megméltelyezte a romániai futballsportot s mely bikaviadalok nivójára akarja lesüllyeszteni a labdajátékot, mely rendes körülmények között is csak nagy erőfeszítéssel marad meg bizonyos társadalmi szinten.

Szombaton és vasárnap városközi futballmérkőzés játszódtott Brassóban: első nap a BMTE második nap az Olympia látta vendégül a marosvásárhelyi MSE csapatát. Az ilyen városközi mérkőzéseknek a sportbeli látványosságán kívül sok egyéb szempontból is jelentőségük van: kapcsolatot teremtenek a csapatok között, kimélyítik a sportéletet és nevelik a játékosokat.

Erdélyben az utóbbi években mindezek a szempontok nullává váltak: a városközi mérkőzések legfeljebb botrányos voltak miatt képezhetnek látványt, minden egyéb jelentőségük pedig elveszett. Elveszett pedig főképpen azért, mert

a birói önkény silány komédiává züllesztte a mérkőzéseket, amint ez tegnap és tegnapelőtt Brassóban is történt.

Ámbár helyi csapatokról is van szó, ki kell mondanunk, hogy nekünk már elég volt a birói szomorujátékokból,

s nincs szükségünk arra, hogy mint szombaton Tibád Géza, vasárnap pedig Gross Frigyes agyonitéljék a vendégcsapatot.

A közönség komoly sportot és becsületes küzdelmeket vár, nem pedig azt, hogy a bíró a helyi csapatok 12-ik játékosá legyen. S megköveteli a tiszta sportszellem azt is, hogy olyan sportanfabeták, mint amilyenek a közönség felháborodott, de ellenállhatatlan derűje közben Gross bizonyult, ne léphessenek a zöld mezőre.

Tessék helyet adni az egészséges és tisztességes sportszellemnek s vessenek véget a birói önkénynek, mert ha nem, hgy az egész sportélet mondja be a csődöt.

Amit ez a két bíró a marosvásárhelyi csapattal csinált, egyenesen felháborító volt és a brassói sportközönség nevében ezennel nyilvánosan séggyeljük magunkat a marosvásárhelyiek előtt.

Erdélyi labdarugó-eredmények

Brassó:

BMTE—Mures SC 3:1 (3:1)

BMTE komb.—Brasovia komb. 5:0 (2:0).

Mures—Olimpia 1:1 (1:0).

1AR—BMTE 3:1 (1:1) Bíró: Löbl.

Bertalan Torna Egylet—Olympia komb. 2:1.

Ivria—Macabi (Ploiest) 5:0 (1:0). A brassói csapat végig fölényesen játszva könnyen győzött a ploiesti csapat fölött. Icsu, Obrád, Roth, Gál és Goldstein góljaival. Bíró: Nyul.

Ivria törpe—Brasovia törpe 6:2 (4:2). Bíró Farkas.

† A NAC nyerte meg a Springer vándordíjat. Az Üllői-úton rendezett atlétikai verseny mely az olimpiász után az első nagyobb magyar atlétikai verseny, egy pár szép eredményt hozott. A Springer vándordíjat a NAC nyerte meg 49 ponttal. Második a BBTE 25, harmadik az MTK 12 ponttal. Jobb eredmények: 100 m. Raggambi 10.8 mp. Gerelydobás Szepes 64.14 m. Súlydobás Darányi 14.59 m. Diszkoszdobás Marvalits 44.12 m.

**Üdit, szépit, fiatalít a
MARGIT-CRÈME**

2811

**Nincs többé fehér haj!!
Nincs szürke szakál!**

A „NIGER”

egyszeri használata 15 napra pillanat alatt a következő színekre fest: fenszöke, világos szöke, szöke, világos gesztenyebarna, gesztenyebarna, barna és fekete. Nem hagy foltot a bőrön és rögtön szárad. Egyszerű használat. Teljesen ártalmatlan. — Kapható: drogeriák, illatszerekkereskedések, gyógyszerárak, fodrászszalonok és nagyobb üzletekben.

PARFUMERIA ROYALE 13, Rue de Trevise, Paris
Romániai vezérképviselő NARCISSE H. BALTHAZAR București, Str. Selari No. 7

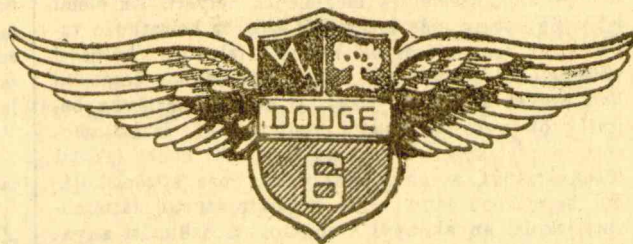

ÉRKEZETT

ÚJABB KÜLDEMÉNY

DODGE

BROTHERS

VICTORY SIX

6 hengeres motor

Hengerűrtartalom 3,40 liter

7 keresztengely

Hidraulikus 4 kerékfék

Levegőszűrő — Benzinszűrő — Olajszűrő

A saszi hosszrészének szélessége 20 cm.

Kilóméteróra — Ampereméter — Villany-klaxon — Automatikus ablaktörlő — Lökharító — Leszerelhető kerék — Stop-lámpa — Rezervakerék tartóval — Szélvédő-üveg, tükör — Napellenző — Ventillációs szelep — Reflektor-fényszabályozó — Termostat

Vezérképviselő:

Soc. GR. CRISTEA & C-ie

București, Calea Victoriei 88 (Királyi palota terén)

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY Irta: MARAI SÁNDOR

(Copyright by Pantheon) (22)

Nagyon érdekelt, hogy mit olvas? Biztosra vettem, hogy valami lélektani munkát. Alig látott meg, hogy egy hirtelen mozdulattal rögtön a párna alá rejtette a füzetet. El akarta rejteni előlem. Később észrevettem, hogy az éjjeli szekrényen még néhány hasonló füzet fekszik. Sikertelenül elolvastam az egyiket. „A Sing-Sing áldozata, vagy a villamosok tévedése.” Ez volt a cím. Nick-Carter esetei. A diákok olvasnak. Füzetes rémregény.

Másfajta könyvet nem is láttam nála. Pedig a ruhája tárva-nyitva feküdt előtte a földön s mintha holmiját áttekinthettem: néhány szennyes inget, nadrágot, piszkos gallérokat. Nyilvánvalóan az egyik ruhája volt, az, amit viselt. A szekrény ajtaja nyitva állott, de a szekrényben csak egy vékony gummikabát függött. Esőköpenyféle. S egy kancsó. Valószínűleg ez volt mindene.

Ha tekintetbe veszem azt a kevés tárgyat, ami körülötte rendelkezett, meg kell lepődnöm, hogy ilyen kevés holmival milyen nagy rendetlenséget tudott csinálni a szobában. Semmi sem volt a helyén. A szoba az ablak előtt állt s a vizeskancsó tele volt vízzel. A nyitott ablak dacára is nehéz és szennyeződött volt a szoba levegője. A felbontott ágyon feküdt, félre fektetve.

— Ki az? — kérdezte mérgesen. Aztán rövid gondolat után: — Ah, ön az! — Felült az ágyon. Mondta, hogy jöjjenek be és foglalják helyet.

De én becsuktam az ajtót s azt hiszem, ritkán látta a fellépésemből annyira természetes biztonságot, mint ez alkalommal. Az ilyesmi magától jön. Mondtam, hogy szükségem van, hogy beszéljek ezzel az emberrel. Közvetlen jöttem, mire felállt.

— Hallom, hogy utazik — mondtam neki.

— Igen. Tessék? — mondta.

— Nincs-e szüksége valamire?

— Nincs — mondta csendesesen.

S hogy el akartam búcsúzni tőle.

— Elbúcsúzni? Ah. — Így mondta: „ah”, mint a gyerekek. Aztán egy széles mozdulattal: — Kérem, foglaljon helyet. Ahová tud. Ide az ágy szélére. Csakugyan, a rendetlenség. De látja, csomagolást is csináltam, egy hirtelen mozdulattal összevettem a ruhákat s a lábával berugta a szekrény ajtaját. Ezzel a csomagolást mintha be is fejezte volna. A két mozdulat ideges volt, mintha mérgelődtem volna, milyen kevés a holmija. Letültem az ágy szélére, a gyertya közelébe. En láttam még a gyertya lobogó fényében homályosan és bizonytalanul az ő profilját, ő engem alig láthatott a sötétben. Jöttek. Egyideig hallgattunk. Örültem, hogy az ő sötétben maradt s úgy beszélhetek.

— Beszélni akartam önrel, mielőtt elutazik — mondtam neki. Az, hogy sötétben beszélhettem, felment nekem. Kérem, hallgasson meg. Egy pillanatig megengedi. Mondanivalóm van az ön részére. Ön reggel elutazik. Valószínű, hogy soha többé nem látjuk egymást. En legalább így érzem. Remélem, hogy tévedek. (Nem reméltem semmit. De a sötétben hallottam a hangomat. A hangom idegen volt, rejtélyes, biztos lejtésű.) A multkor találkoztunk, ön társaságban volt. Kérem, nem tesz semmit. Biztosan oka volt rá, hogy nem kerestem másodszor. Találhatja különösnek, hogy én önt búcsúzóra felhívtam.

Hallgatott. Nézett maga elé.

— Nem — mondta elég sokára. Csendesesen mondta természetesen, mint aki utánagondolt valaminek a gondolataiban.

En is hallgattam. Az erdőt néztem, amit megvilágított a hold. Félholdas, de tiszta, világos és meleg éjszaka volt. Éreztem, hogy didergek a hidegtől.

— Rendben van — mondtam neki később. (Ettől kezdve határozottabban beszéltem.) — Meg kell mondanom, hogy figyeljen rám. Ez nem egészen az én szándékomban van, hogy itt vagyok önrel. En nem vagyok ismeretlen. Soha nem kötök ismeretségeket. Vessen magának az ismeretségünkön. Ez a mi ismeretségünk elég rövid volt, de elég különös. Velem soha nem fordult elő, ezt egy elég hosszú életben mondhatom önnek, hogy ilyen különös ismeretség lett volna szerencsém. Az ön modorában van valami... Képzeli, hogy nekem ez új. Az ember a múlttal összekeveri, másféle társalgást folytat. En tudom, hogy önnek van igaza. Kérem, ne beszéljen. Szeretnék beszélni önrel. Nehéz elkezdeni. Több dolgot szeretnék megbeszélni önrel. Ön nem fogja fel. Ön fiatalabb, mint én... Nem mondom, hogy tanácsot akarok kérni. Vannak dolgok, ahol én használnék a tanács. S mégis, én jövök önhez. Ha egyszer elkezdünk egy beszélgetést, talán felejtjük be, nem?

(Folytatása következik.)

10 megjelenésű szakavatott, Erdélyben és a Bánságban jól bevezetett

UTAZÓT

keresünk.

Baumel, Steiner és T.-sa Rt.

likör- és rumgyár, cognac- és juicefőzde

Lugo

7463

PÁLYAZATI HIRDETÉS.

Az Erdélyi Minorita Rend felvételi pályázatot hirdet. Felvételt nyerhetnek oly vallásos és kifogástalan magaviseletű ifjak, akik hivatást éreznek magukban a szerzetes, papi életre, a főgimnázium VI., VII., vagy VIII. osztályát kielégítő eredménnyel elvégezték és a szerzetesi életre testileg is alkalmasak. Akik már valamilyen más szerzetben voltak, azok felvételt nem nyerhetnek.

A folyamodványhoz melléklendők:

1. Keresztlevél s megfelelő esetben bérmentési bizonyítvány.

2. Erkölcsei bizonyítvány a plebánostól, vagy a vallásparóchoz.

3. Orvosi bizonyítvány.

4. Érvényes bizonyítvány.

5. „Nyilatkozat” a szülőktől arról, hogy kiskorú fiuk szerzetbe lépését megengedik s az ő anyagi segélyezésére ráutalva nincsenek.

A folyamodványok a Minorita Rend Tartományi Főnökségéhez Aradra, (Minorita Convent) küldendők f. é. szeptember hó 16-ig. Akik felvételt nyertek, azoknak ellátásáról és áldozó papokká való kiképzetéséről a Rend gondoskodik.

Segéd testvéreknek felvételnek kisebb képzettségű, jó magaviseletű ifjak, akik valamilyen ipart tudnak, előnyben részesülnek.

Az őszi divat első meglepetései kirakataimban megtekinthetők

Julius Nedoma

Eladó:

35/40 HP gőzgép lépcsősoros'ellival és egy kavics osztályozó henger.

Cím 5889 szám alatt a kiadóban.

A TÖKÉLETES PATKÁNY ÉS EGÉR

Ratopax

Chemom Institut Chimic, Satu-Mare

IRTO SZER

Egy ásványi kőporból készült, a háztól az őrzésig mindenre alkalmas patkány és egérirtó szer.

KAPHATÓ

gyógyszertárakban és drogeriákban !!

ÁRA 115 LEI

A leghatásosabb, legbiztosabb, legolcsóbb!

a több éves hatású, 16—18% foszfortartalmú, természetes

trágyaanyag

a „TRANSYLVANIA-GUANO-FOSZFÁT”

Ara métermázsánként ab PUI állomás 192—216 Lei, Zsákok beszerzési áron.

Szállítja a „CIOCLOVINA” B. Társ. PUI, (jud. Hunedoara)

Rendeléseket az őszi időre már most felveszünk, mert csak így biztosíthatjuk az idejében való szállítást, ugyanis ősszel, a szükség pillanatában az összehalmozódó rendeléseknek esetleg nem tudnánk kellő időben eleget tenni.

3034

A málnási „SICULIA” gyógyvíz

az összes hasonló gyógyvizek között a leghatásosabb. A gége, torok hurutos megbetegedésénél kiváló gyógyhatású. Gyomorégést gyökeresen megszünteti. Epebántalmaknál kiváló. Kapható mindenütt.

Központi elárusítás ORADEA, Strada Saguna 17.

3036

A világhírű amerikai

„WALLIS”-TRAKTOR

minden tekintetben a legelső helyen áll a ma létező összes traktorok között.

Kiváló teljesítőképesség.

Minimális petroléum fogyasztás.

A legnagyobb munkabírási mellett egyike a legkönnyebbeknek. Nagyságos Beczassy Imre ur, dá noki uradalma részére, kifejezetten „WALLIS”-traktort hozatott, melyet érdeklődők a dá noki uradalmon bármikor üzemben megtekinthetnek.

Képviselői és lerakati:

BAUER JÓZSEF gazdasági gépjavitó műhely

BRASSÓ, Hosszú-utca 146.

